

- A. Deze nota is in overleg met de volgende disciplines geconcipieerd:
- B. Er is wel overeenstemming
- C. Er heeft overleg plaatsgevonden met

KORTE INHOUD (GELIJKDUIDEND AAN VOORBLAD)
opvang mensenrechtenverdedigers

1. Aanleiding.

Aanleiding voor de motie van het CDA was de opening van het Russisch consulaat in de Bonbonnière op 11 april jl., juist in de periode dat de mensenrechtensituatie in Rusland veel aandacht trok. Op vragen van de pers hierover heeft de burgemeester destijds aangegeven dat in Maastricht ook ruimte moet zijn voor het debatteren over mensenrechten.

In dezelfde periode werd Maastricht door Justitia et Pax benaderd met het verzoek opvang te bieden aan mensenrechtenverdedigers in het kader van het Shelter City programma.

Mensenrechtenverdedigers zijn personen, die binnen een organisatie of als individu, opkomen voor fundamentele rechten en vrijheden. Of het nu gaat om burgerlijke en politieke rechten of economische, sociale en culturele rechten. Activisten die geweld plegen of propageren, vallen niet onder de definitie van mensenrechtenverdediger.

Mensenrechtenverdedigers verzamelen en verspreiden bijvoorbeeld informatie over schendingen of staan slachtoffers van schendingen bij met juridische hulp. Ze kaarten misstanden door autoriteiten aan of zetten zich in voor het tegengaan van straffeloosheid. Mensenrechtenverdedigers kunnen journalisten, bloggers, advocaten, schrijvers of kunstenaars zijn, maar vaak zijn het 'gewone' burgers die hun werk doen binnen de eigen gemeenschap.

Op veel plaatsen worden mensenrechtenverdedigers onderdrukt en worden hun activiteiten beknot.

Het tijdelijk opvangen van mensenrechtenverdedigers in Nederland om hen weer even op adem te laten komen, is een manier om hen concreet bij te staan. Dit vindt plaats in het kader van het Shelter City programma.

In september 2012 is in Den Haag voor het eerst het Shelter City programma van start gegaan. Mensenrechtenverdedigers die in hun land onder druk staan kunnen voor drie maanden in Nederland worden opgevangen. Zij vragen daartoe binnen de geldende Schengen-regelgeving een visum aan. Het ministerie van Buitenlandse Zaken financiert een deel van het programma en heeft zitting in de adviescommissie die adviseert welke mensenrechtenverdedigers tijdelijk naar Nederland kunnen komen.

Onderdelen van de opvang / het programma kunnen zijn:

- Een veilig onderkomen bieden om 'op adem' te komen,
- Het laten volgen van trainingen / educatie,
- Zijn/haar (internationale) netwerk verbreden,
- Hem/haar voorlichting laten geven op middelbare scholen.

Doel is dat de mensenrechtverdediger na drie maanden met nieuwe energie, nieuwe kennis en een breder netwerk hun waardevolle werk in eigen land kan voortzetten.

De uitvoering van het programma Shelter City is door het Ministerie van Buitenlandse Zaken geplaatst bij mensenrechtenorganisatie Justitia et Pax uit Den Haag. In de notitie *Shelter City Nederland* heeft Justitia et Pax de ins en outs ten aanzien van de selectieprocedure, opvang en begeleiding van mensenrechtenverdedigers uitgewerkt. Deze kan desgewenst aan het college worden toegestuurd.

Shelter City Maastricht

Maastricht is benaderd om in navolging van Den Haag, Middelburg, Utrecht, Nijmegen en Amsterdam mensenrechtverdedigers op te vangen. De burgemeester heeft hier positief op gereageerd.

De afgelopen maanden is contact gelegd met de gemeente Middelburg om hun te vragen naar hun ervaringen. Deze zijn positief.

Verder is overleg gevoerd met de Universiteit van Maastricht (zoals het Maastrichts centrum voor mensenrechten) over de mogelijkheid om dit project samen op te pakken. Deze gesprekken hebben er toe geleid dat wij dit project samen kunnen oppakken met het University College Maastricht (UCM) en de juridische faculteit. Het onderwijs, de studenten, het netwerk en de organisatie van deze faculteiten blijken uitermate goed te passen bij het ondersteunen en begeleiden van mensenrechtenverdedigers. Gelet hierop heeft het College van Bestuur van de UM toegezegd het project financieel te ondersteunen. Uit efficiëntie oogpunt zullen veel organisatorische aangelegenheden via de Dean UCM verlopen.

In samenspraak met de mensenrechtverdediger zal een inhoudelijk programma worden opgesteld. Bedoeling is dat dit ook voorziet in voorlichting op scholen. De mensenrechtenverdedigers zal worden begeleid door deskundigen en studenten van het UCM en door Justitia et Pax.

Stad van Debat

Met "Stad van Debat" wordt bedoeld de mogelijkheid om op verschillende momenten in een jaar met de Maastrichtse samenleving in gesprek te gaan over mensenrechten. Dit concept moet nog verder worden ingevuld. Zo zijn er plannen om naast de genoemde mensenrechtenverdedigers ook asielzoekers en burgers (wiens rechten geschonden zijn) te betrekken. De opvang van mensenrechtenverdedigers is een eerste concrete stap om dit concept in te vullen. De samenwerking met de universiteit is hierin belangrijk maar ook instanties zoals Sphinx debat, Studium Generale, filmhuis Lumière, het Mondiaal Centrum, de Antidiscriminatie Voorziening Limburg, Vluchtelingenwerk en Amnesty International Maastricht Students zullen betrokken worden bij het opzetten van deze debatten.

2. Relatie met bestaand beleid.

Het Shelter City programma Maastricht past binnen het beleid zoals dat is omschreven in de nota Internationalisering Maastricht van november 2013.

Naast de internationalisering van de stad als plek waar opvang wordt geboden aan mensenrechtenverdedigers uit de hele wereld draagt dit programma ook bij aan de bewustwording rond mensenrechten in de Maastrichtse samenleving.

3. Gewenst beleid en mogelijke opties.

Het voorstel dat nu voorligt, is voor de duur van 2 jaren. In deze periode zal in samenwerking met het UCM worden gewerkt aan het opzetten van een programma waarbij de mensenrechtenverdedigers een centrale rol spelen. Zo worden zij betrokken bij het onderwijsprogramma op de faculteit en het United World College, wordt lesmateriaal voor het middelbaar onderwijs ontwikkeld en ontmoeten zij de inwoners in de vorm van debatten.

4. Duurzaamheid en gezondheid.

Het bespreekbaar maken in de stad van schendingen van mensenrechten versterkt het gevoel dat ieder mens telt en draagt bij aan het gastvrije karakter van de stad.

5. Personeel & Organisatie.

N.v.t.

6. Informatie en automatisering.

N.v.t.

7. (Duurzame) aanbestedingen.

N.v.t.

8. Beheersparagraaf IBOR.

N.v.t.

9. Financiën

De totale kosten van een opvang worden begroot op € 22.000. Door de inzet van studenten en gebruik te maken van faciliteiten van de UM is dit bedrag lager dan bij andere shelter steden. Van dit bedrag neemt Justitia et Pax € 12.000 voor haar rekening voor kosten betreffende de selectie, vliegtickets, coördinatie, ontwikkeling informatiemateriaal en educatiebijeenkomsten.

De overige € 10.000 betreffen kosten voor de opvang in Maastricht voor levensonderhoud en huur en het faciliteren van informatiebijeenkomsten. Van deze € 10.000 gaan € 3100 naar een gezamenlijke bijdrage van alle sheltersteden ter afdekking van een risico voor medische kosten, psychologische noodhulp (die niet onder de dekking van de ziektekostenverzekering vallen) en onvoorziene omstandigheden (bijv. indien terugkeer naar het thuisland niet mogelijk zou zijn). Mocht aan het einde van deze twee jaar deze reservering een batig saldo tonen, dan zal Justitia et Pax aan de deelnemende gemeenten hun bijdrage naar rato terugstorten.

Door de UM is per opvang € 5000 beschikbaar gesteld, in totaal € 20.000. Het voorstel is om ditzelfde bedrag ook door de gemeente beschikbaar te stellen en op te vangen binnen het budget Europeanisering.

10. Voorstel.

Aan het college wordt gevraagd om:

1. In 2015 en 2016 opvang te bieden aan in totaal vier mensenrechtenverdedigers in het kader van het Shelter City programma Maastricht;
2. Dit programma te evalueren na de opvang van de derde mensenrechtenverdediger (in de eerste helft van 2016);
3. De kosten voor de opvang van deze vier mensenrechtenverdedigers op te vangen binnen het budget Europeanisering.

11. Vervolg / Planning.

Na goedkeuring door het college zullen de gemeenteraadsleden geïnformeerd worden via een raadsinformatiebrief en zal de burgemeester het voorstel toelichten in de commissie AZ&M. Omdat het belangrijk dat ook de raadsleden betrokken worden bij de verdere uitwerking van het concept "Stad van Debat" zal de in oprichting zijnde werkgroep Internationalisering bij de verdere uitwerking betrokken worden.

Aan Justitia et Pax zal vervolgens het verzoek worden gedaan om de selectieprocedure in werking te stellen om opvang van een mensenrechterverdediger in het voorjaar van 2015 te realiseren.

Evaluatie:

Na aflopen van de opvang van de derde mensenrechtenverdediger, in de eerste helft van 2016, is een evaluatie voorzien. Op basis hiervan zal aan uw college een voorstel gedaan worden over een evt. voorzetting van het Shelter City programma Maastricht en de financiële consequenties.